

EIROPAS SAVIENĪBA

EIROPAS PARLAMENTS

PADOME

Briselē, 2015. gada 16. jūlijā
(OR. en)

2014/0011 (COD)

PE-CONS 32/15

CLIMA 55
ENV 316
MI 328
IND 82
ENER 178
ECOFIN 368
TRANS 168
COMPET 235
CODEC 742

LEĢISLATĪVIE AKTI UN CITI DOKUMENTI

Temats: EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES LĒMUMS par Savienības siltumnīcefekta gāzu emisijas kvotu tirdzniecības sistēmas tirgus stabilitātes rezerves izveidi un darbību un ar ko groza Direktīvu 2003/87/EK

**EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES
LĒMUMS (ES) 2015/...**

(... gada ...)

**par Savienības siltumnīcefekta gāzu
emisijas kvotu tirdzniecības sistēmas tirgus
stabilitātes rezerves izveidi un darbību
un ar ko groza Direktīvu 2003/87/EK**

(Dokuments attiecas uz EEZ)

EIROPAS PARLAMENTS UN EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 192. panta 1. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas priekšlikumu,

pēc leģislatīvā akta projekta nosūtīšanas valstu parlamentiem,

ņemot vērā Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinumu¹,

pēc apspriešanās ar Reģionu komiteju,

saskaņā ar parasto likumdošanas procedūru²,

¹ OV C 424, 26.11.2014., 46. lpp.

² Eiropas Parlamenta 2015. gada 8. jūlija nostāja (*Oficiālajā Vēstnesī* vēl nav publicēta) un Padomes ... lēmums.

tā kā:

- (1) Ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2003/87/EK¹ ir izveidota sistēma siltumnīcas efektu izraisošo gāzu emisijas kvotu tirdzniecībai Savienībā ("ES ETS"), lai veicinātu siltumnīcefekta gāzu emisiju rentablu un ekonomiski pamatotu samazināšanu.
- (2) Saskaņā ar Eiropas Padomes 2014. gada 23. un 24. oktobra secinājumiem par klimata un enerģētikas politikas satvaru laikposmam līdz 2030. gadam labi funkcionējoša, reformēta ES ETS ar instrumentu tirgus stabilizēšanai būs galvenais Eiropas instruments, lai sasniegtu Savienības siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšanas mērķi.
- (3) Direktīvas 2003/87/EK 10. panta 5. punktā noteikts, ka Komisijai ik gadu jāiesniedz Eiropas Parlamentam un Padomei ziņojums par Eiropas oglekļa tirgus darbību.

¹ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2003/87/EK (2003. gada 13. oktobris), ar kuru nosaka sistēmu siltumnīcas efektu izraisošo gāzu emisijas kvotu tirdzniecībai Kopienā un groza Padomes Direktīvu 96/61/EK (OV L 275, 25.10.2003., 32. lpp.).

- (4) Komisijas ziņojumā Eiropas Parlamentam un Padomei par Eiropas oglekļa tirgus stāvokli 2012. gadā konstatēta nepieciešamība veikt pasākumus, lai atrisinātu pieprasījuma un piedāvājuma strukturālo nelīdzsvarotību. Ietekmes novērtējumā par klimata un enerģētikas politikas satvaru 2030. gadam norādīts, ka saskaņā ar prognozēm šādas nelīdzsvarotības turpināsies un ka nebūtu iespējams to pietiekamā mērā mazināt, minētajā satvarā pielāgojot lineāro trajektoriju stingrākam mērķim. Izmaiņas lineārajā samazinājuma koeficientā Savienības kopējo emisiju apjomu (ES ETS maksimālais apjoms) maina tikai pakāpeniski. Tādējādi arī pārpalikums samazinātos tikai pakāpeniski, kas nozīmētu, ka tirgum vairāk nekā desmit gadus būtu jāturpina darboties ar aptuveni 2 miljardu vai lielāku kvotu pārpalikumu, liedzot ES ETS dot nepieciešamo signālu investīcijām, lai izmaksu ziņā efektīvi mazinātu CO₂ emisijas, un kļūt par zema oglekļa inovācijas virzītājspēku, kas dod ieguldījumu ekonomikas izaugsmē un nodarbinātībā.

- (5) Lai risinātu minēto problēmu un padarītu ES ETS noturīgāku pret piedāvājuma un pieprasījuma nelīdzsvarotību, un līdz ar to ļautu ES ETS darboties sakārtotā tirgū, 2018. gadā būtu jāizveido tirgus stabilitātes rezerve ("rezerve"), un tai vajadzētu pilnībā darboties no 2019. gada. Rezerve arī uzlabos sinerģiju ar citām klimata un enerģētikas politikas jomām. Lai saglabātu pēc iespējas lielāku paredzamību, būtu jānosaka skaidri noteikumi par kvotu ieskaitīšanu rezervē un to atbrīvošanu no tās. Rezervei būtu jādarbojas, ierosinot korekcijas ik gadus izsolāmo kvotu apjomā. No 2019. gada, ja ir izpildīti attiecīgie nosacījumi, katru gadu no izsolāmo kvotu apjoma rezervē būtu jāieskaita kvotu daudzums, kas atbilst 12 % no kvotu skaita, kuras bijušas aprītē atbilstīgi tā brīža jaunākajai Komisijas publicētajai informācijai par aprītē esošu kvotu kopskaitu. Katrā konkrētajā gadā, ja aprītē esošo kvotu kopskaits ir mazāks nekā 400 miljoni, no rezerves būtu jāatbrīvo atbilstīgs kvotu skaits, darot tās pieejamas dalībvalstīm tādā pašā daudzumā un secībā, kādā tās ieskaitītas rezervē, un jāpievieno izsolāmo kvotu apjomam.

- (6) Šajā nolūkā Komisijai un dalībvalstīm pēc tam, kad Komisija līdz attiecīgā gada 15. maijam ir publicējusi informāciju par aprītē esošo kvotu skaitu, būtu bez liekas kavēšanās jānodrošina, ka tiek koriģēti izsoļu kalendāri, kas iekļauti kopīgajā izsoļu platformā un attiecīgā gadījumā atsevišķās izsoļu platformās, lai ņemtu vērā rezervē ieskaitītās vai no tās atbrīvojamās kvotas. Izsolāmo kvotu apjoma korekcija būtu jāsadala uz 12 mēnešu laikposmu pēc tam, kad ir ieviestas izmaiņas attiecīgajā izsoļu kalendārā. Ņemot vērā to, ka izsoles procesam jābūt raitam, vajadzības gadījumā precīzākas norādes par korekcijām būtu jānosaka Komisijas Regulā (ES) Nr. 1031/2010¹.

¹ Komisijas Regula (ES) Nr. 1031/2010 (2010. gada 12. novembris) par siltumnīcas efektu izraisošo gāzu emisiju kvotu izsoļu laika grafiku, administrēšanu un citiem aspektiem saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2003/87/EK, ar kuru nosaka sistēmu siltumnīcas efektu izraisošo gāzu emisijas kvotu tirdzniecībai Kopienā (OV L 302, 18.11.2010., 1. lpp.).

- (7) Turklāt papildus rezerves izveidei būtu jāizdara daži atbilstīgi grozījumi Direktīvā 2003/87/EK, lai nodrošinātu konsekvenci un ES ETS netraucētu darbību. Konkrētāk, Direktīvas 2003/87/EK īstenošana var novest pie liela kvotu apjoma izsolīšanas katra tirdzniecības laikposma beigās, kas varētu apdraudēt tirgus stabilitāti. Tādējādi, lai izvairītos no kvotu piedāvājuma ziņā nelīdzsvarotas tirgus situācijas viena tirdzniecības laikposma beigās un nākamā laikposma sākumā, kas iespējami atstātu negatīvu ietekmi uz tirgu, būtu jāparedz noteikums, ka kvotu piedāvājuma ievērojamu palielinājumu, kas rodas viena tirdzniecības laikposma beigās, daļēji izsola nākamā laikposma pirmajos divos gados. Lai turpmāk veicinātu Eiropas oglekļa tirgus stabilitāti un nepieļautu piedāvājuma mākslīgu palielināšanu tā tirdzniecības laikposma beigās, kas sākas 2013. gadā, kvotas, kas nav piešķirtas iekārtām, ievērojot Direktīvas 2003/87/EK 10.a panta 7. punktu, un kvotas, kas nav piešķirtas iekārtām, jo tiek piemērots minētās direktīvas 10.a panta 19. un 20. punkts ("nepiešķirtās kvotas"), būtu jāieskaita rezervē 2020. gadā. Komisijai būtu jāpārskata Direktīva 2003/87/EK attiecībā uz minētajām nepiešķirtajām kvotām un vajadzības gadījumā jāiesniedz Eiropas Parlamentam un Padomei priekšlikums par turpmākās rīcības iespējām.

- (8) Plānotā 300 miljonu kvotu atkārtota iekļaušana 2019. gadā un 600 miljonu kvotu atkārtota iekļaušana 2020. gadā, kā noteikts Komisijas Regulā (ES) Nr. 176/2014¹, apdraudētu rezerves mērķi novērst pieprasījuma un piedāvājuma strukturālo nelīdzsvarotību. Attiecīgi minētās 900 miljonu kvotas nebūtu jāizsola 2019. un 2020. gadā, bet būtu jāieskaita rezervē.
- (9) Ir svarīgi, ka ES ETS stimulē oglekļa emisiju ziņā efektīvu izaugsmi un ka tiek aizsargāta to Savienības nozaru konkurētspēja, kurām patiešām draud oglekļa dioksīda emisiju pārvirzes risks. Iepriekšminētajos Eiropadomes secinājumos par klimata un enerģētikas politikas satvaru laikposmam līdz 2030. gadam ir sniegtas skaidras norādes par turpmāku bezmaksas kvotu piešķiršanu un oglekļa dioksīda emisiju pārvirzes noteikumiem pēc 2020. gada. Ņemot par pamatu minētās stratēģiskās norādes, Komisijai būtu jāpārskata Direktīva 2003/87/EK, jo īpaši tās 10.a pants, un sešu mēnešu laikā kopš šā lēmuma pieņemšanas būtu jāiesniedz priekšlikums minētās direktīvas pārskatīšanai. Cenšoties panākt mērķi nodrošināt vienlīdzīgus konkurences apstākļus, minētajā pārskatīšanā būtu arī jāapsver saskaņoti noteikumi par netiešo izmaksu kompensēšanu Savienības līmenī. Pārskatīšanā būtu arī jāapsver, vai nebūtu jāizmanto līdz pat 50 miljoniem nepiešķirto kvotu, lai papildinātu esošos resursus minētās direktīvas 10.a panta 8. punktā minēto projektu veicināšanai un zema oglekļa emisiju rūpnieciskās inovācijas projektiem, tostarp maza mēroga projektiem visās dalībvalstīs līdz 2021. gadam.

¹ Komisijas Regula (ES) Nr. 176/2014 (2014. gada 25. februāris), ar ko groza Regulu (ES) Nr. 1031/2010, jo īpaši, lai noteiktu siltumnīcefekta gāzu emisijas kvotu apjomus, kuri izsolāmi 2013.–2020. gadā (OV L 56, 26.2.2014., 11. lpp.).

- (10) Komisijai būtu jāuzrauga rezerves darbība saistībā ar tās ikgadējo oglekļa tirgus ziņojumu. Minētajā ziņojumā būtu jāizvērtē attiecīgā ietekme uz konkurētspēju, jo īpaši rūpniecības nozarē, tostarp saistībā ar IKP, nodarbinātības un investīciju rādītājiem. Turklāt Komisijai triju gadu laikā pēc rezerves darbības sākuma un pēc tam periodiski būtu jāpārskata rezerves darbība, ņemot vērā pieredzi, kas gūta tās piemērošanā. Pārskatot rezerves darbību, jo īpaši būtu jāapsver, vai noteikumi par kvotu ieskaitīšanu rezervē un to atbrīvošanu no rezerves ir atbilstīgi mērķim risināt piedāvājuma un pieprasījuma strukturālo nelīdzsvarotību. Pārskatīšanā būtu jāiekļauj tirgus līdzsvara analīze, ietverot visus būtiskos piedāvājumu un pieprasījumu ietekmējošos faktorus, un analīze par to, vai iepriekš noteiktais diapazons, kuru sasniedzot, tiek ierosināta ik gadu izolāmo kvotu apjoma korekcija, ir atbilstīgs, kā arī par procentu likmi, ko piemēro kopējam aprītē esošo kvotu skaitam. Ja analīze liecina, ka diapazons vairs nav atbilstīgs, ņemot vērā izmaiņas tirgus norisēs un pārskatīšanas laikā pieejamo jauno informāciju, Komisijai būtu ātri jāiesniedz priekšlikums, lai risinātu šādu situāciju. Pārskatīšanā būtu arī jāvērtē rezerves ietekme uz izaugsmi, nodarbinātību, Savienības rūpniecības konkurētspēju un oglekļa emisiju pārvirzes risku. Rezerves darbības pārskatīšanai vajadzētu būt objektīvai un ņemt vērā nepieciešamību saglabāt regulējuma stabilitāti un nodrošināt ilgtermiņa paredzamību pārejas procesā uz zema oglekļa emisiju ekonomiku.

- (11) Ņemot vērā to, ka šā lēmuma mērķus, proti, izveidot tirgus stabilitātes rezervi un uzsākt tās darbību Savienībā, nevar pietiekami labi sasniegt atsevišķās dalībvalstīs, bet to mēroga un iedarbības dēļ šos mērķus var labāk sasniegt Savienības līmenī, Savienība var pieņemt pasākumus saskaņā ar Līguma 5. pantā noteikto subsidiaritātes principu. Saskaņā ar minētajā pantā noteikto proporcionalitātes principu šajā lēmumā paredz vienīgi tos pasākumus, kas ir vajadzīgi minēto mērķu sasniegšanai.
- (12) Tādēļ būtu attiecīgi jāgroza Direktīva 2003/87/EK,

IR PIEŅĒMUŠI ŠO LĒMUMU.

1. pants

Tirgus stabilitātes rezerve

1. Tirgus stabilitātes rezervi izveido 2018. gadā, un kvotu ieskaitīšanu rezervē uzsāk no 2019. gada 1. janvāra.
2. 900 miljonus kvotu, ko atskaita no izsolāmo kvotu apjomiem laikposmā no 2014. līdz 2016. gadam, kā noteikts Regulā (ES) Nr. 176/2014, ievērojot Direktīvas 2003/87/EK 10. panta 4. punktu, nepievieno apjomiem, kas izsolāmi 2019. un 2020. gadā, bet gan ieskaita rezervē.
3. Kvotas, kas nav piešķirtas iekārtām, ievērojot Direktīvas 2003/87/EK 10.a panta 7. punktu, un kvotas, kas nav piešķirtas iekārtām, jo tiek piemērots minētās direktīvas 10.a panta 19. un 20. punkts, 2020. gadā ieskaita rezervē. Komisija pārskata Direktīvu 2003/87/EK attiecībā uz minētajām nepiešķirtajām kvotām un vajadzības gadījumā iesniedz Eiropas Parlamentam un Padomei priekšlikumu.

4. Komisija līdz nākamā gada 15. maijam publicē katru gadu aprītē esošo kvotu kopskaitu. Konkrētā gadā aprītē esošo kvotu kopskaits ir to kvotu kopējais skaits, kuras piešķirtas laikposmā kopš 2008. gada 1. janvāra, ietverot skaitu, kas minētajā laikposmā piešķirts saskaņā ar Direktīvas 2003/87/EK 13. panta 2. punktu, un ar iekārtām dotās tiesības saskaņā ar ES ETS izmantot starptautiskos kredītus attiecībā uz emisijām, kuras radušās līdz minētā konkrētā gada 31. decembrim, no kā atskaitīts ES ETS iekārtu verificēto emisiju kopējais daudzums tonnās laikposmā no 2008. gada 1. janvāra līdz tā paša konkrētā gada 31. decembrim, visas kvotas, kas anulētas saskaņā ar Direktīvas 2003/87/EK 12. panta 4. punktu, un rezervē esošo kvotu skaits. Neņem vērā emisijas, kas radušās trīs gadu laikposmā no 2005. gada līdz 2007. gadam, un kvotas, kas piešķirtas par šīm emisijām. Publicēšana pirmo reizi notiek līdz 2017. gada 15. maijam.
5. Kvotu skaitu, kas atbilst 12 % no šā panta 4. punktā minētajā jaunākajā publikācijā norādītā aprītē esošo kvotu kopskaita, katru gadu atskaita no to kvotu apjoma, kas dalībvalstīm jāizsola saskaņā ar Direktīvas 2003/87/EK 10. panta 2. punktu, un ieskaita rezervē 12 mēnešu laikposmā, sākot no minētā gada septembra, ja vien rezervē ieskaitāmo kvotu skaits nav mazāks par 100 miljoniem. Pirmajā rezerves darbības gadā arī laikā no minētā gada 1. janvāra līdz 1. septembrim ieskaita arī 8 % no jaunākajā publikācijā norādītā aprītē esošo kvotu kopskaita (tas ir, 1% par katru kalendāro mēnesi).

Neskarot to kvotu kopskaitu, kuras jāatskaita saskaņā ar šo punktu, Direktīvas 2003/87/EK 10. panta 2. punkta pirmās daļas b) apakšpunktā minētās kvotas ņem vērā līdz 2025. gada 31. decembrim, nosakot dalībvalstu ieguldījumus, kas veido minēto kopskaitu.

6. Jebkurā gadā, ja apritē esošo kvotu kopskaits ir mazāks nekā 400 miljoni, no rezerves atbrīvo 100 miljonus kvotu un pievieno kvotu apjomam, kas dalībvalstīm jāizsola saskaņā ar Direktīvas 2003/87/EK 10. panta 2. punktu. Ja rezervē ir mazāk nekā 100 miljoni kvotu, saskaņā ar šo punktu atbrīvo visas rezervē esošās kvotas.
7. Jebkurā gadā, ja šā panta 6. punkts nav piemērojams un tiek pieņemti pasākumi saskaņā ar Direktīvas 2003/87/EK 29.a pantu, no rezerves atbrīvo 100 miljonus kvotu un pievieno kvotu apjomam, kas dalībvalstīm jāizsola saskaņā ar Direktīvas 2003/87/EK 10. panta 2. punktu. Ja rezervē ir mazāk nekā 100 miljoni kvotu, saskaņā ar šo punktu atbrīvo visas rezervē esošās kvotas.
8. Ja pēc apritē esošo kvotu kopskaita publicēšanas tiek veikti pasākumi, ievērojot 5., 6. vai 7. punktu, izsoļu kalendāros ņem vērā rezervē ieskaitītās vai no tās atbrīvojamās kvotas. Kvotas ieskaita rezervē vai atbrīvo no tās 12 mēnešu laikposmā. Ja kvotas atbrīvo saskaņā ar 6. vai 7. punktu, tad neatkarīgi no laikposma, kurā atbrīvošana notiek, ņem vērā to, cik lieli bija dalībvalstu ieguldījumi laikā, kad kvotas ieskaitīja rezervē, un ņem vērā arī to, kādā secībā kvotas ir ieskaitītas rezervē.

2. pants

Direktīvas 2003/87/EK grozījumi

Direktīvu 2003/87/EK groza šādi:

1) direktīvas 10. pantu groza šādi:

a) panta 1. punktu aizstāj ar šādu:

"1. Sākot ar 2019. gadu, dalībvalstis izsola visas kvotas, kas nav piešķirtas bez maksas saskaņā ar 10.a un 10.c pantu un nav ieskaitītas tirgus stabilitātes rezervē, kura izveidota ar Eiropas Parlamenta un Padomes Lēmumu (ES) 2015/...⁺*

* Eiropas Parlamenta un Padomes Lēmumu (ES) 2015/... par Savienības siltumnīcefekta gāzu emisijas kvotu tirdzniecības sistēmas tirgus stabilitātes rezerves izveidi un darbību un ar ko groza Direktīvu 2003/87/EK (OV L ...).";

⁺ OV: lūgums ievietot šā lēmuma numuru, kā arī zemsvītras piezīmē - šā lēmuma numuru, datumu un publikācijas atsauci.

b) pēc 1. punkta iekļauj šādu punktu:

"1.a Ja kvotu apjoms, kas dalībvalstīm jāizsola katra 13. panta 1. punktā minētā perioda pēdējā gadā, par vairāk nekā 30 % pārsniedz to kvotu paredzamo vidējo apjomu, kas izolāms nākamā perioda pirmajos divos gados pirms Lēmuma (ES) 2015/...⁺ 1. panta 5. punkta piemērošanas, tad no perioda pēdējā gadā izolāmo kvotu apjoma atskaita divas trešdaļas no starpības starp abiem apjomiem un to vienādās daļās pieskaita apjomiem, kas dalībvalstīm jāizsola nākamā perioda pirmajos divos gados.";

2) direktīvas 13. panta 2. punkta otro daļu aizstāj ar šādu:

"Dalībvalstis piešķir personām kvotas par kārtējo periodu, lai aizstātu to rīcībā esošās kvotas, kuras tiek anulētas saskaņā ar pirmo daļu. Līdzīgi arī kvotas, kas ir tirgus stabilitātes rezervē un kas vairs nav derīgas, aizstāj ar kvotām, kas ir derīgas kārtējā periodā.".

⁺ OV: lūgums ievietot šā lēmuma numuru.

3. pants

Pārskatīšana

Komisija uzrauga rezerves darbību saistībā ar ziņojumu, kas paredzēts Direktīvas 2003/87/EK 10. panta 5. punktā. Minētajā ziņojumā būtu jāizvērtē būtiska ietekme uz konkurētspēju, jo īpaši rūpniecības nozarē, tostarp saistībā ar IKP, nodarbinātības un investīciju rādītājiem. Trīs gadu laikā pēc rezerves darbības sākuma un pēc tam reizi piecos gados Komisija, pamatojoties uz Eiropas oglekļa tirgus sistemātiskas darbības analīzi, pārskata rezervi un attiecīgā gadījumā iesniedz priekšlikumu Eiropas Parlamentam un Padomei. Katrā pārskatīšanā pievērš īpašu uzmanību procentos izteiktajam skaitlim, ar kuru nosaka, cik kvotu jāieskaita rezervē, ievērojot šā lēmuma 1. panta 5. punktu, kā arī aprītē esošo kvotu kopskaita skaitliskajai robežvērtībai un to kvotu skaitam, kas jāatbrīvo no rezerves, ievērojot šā lēmuma 1. panta 6. vai 7. punktu. Veicot pārskatīšanu, Komisija arī vērtē rezerves ietekmi uz izaugsmi, nodarbinātību, Savienības rūpniecības konkurētspēju un oglekļa dioksīda emisiju pārvirzes risku.

4. pants
Pārējas noteikums

Direktīvas 2003/87/EK, kas grozīta ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2009/29/EK¹,
10. panta 1. punktu turpina piemērot līdz 2018. gada 31. decembrim.

5. pants
Stāšanās spēkā

Šis lēmums stājas spēkā divdesmitajā dienā pēc tā publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

....,

Eiropas Parlamenta vārdā —
priekšsēdētājs

Padomes vārdā —
priekšsēdētājs

¹ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2009/29/EK (2009. gada 23. aprīlis), ar ko Direktīvu 2003/87/EK groza, lai uzlabotu un paplašinātu Kopienas siltumnīcas efektu izraisošo gāzu emisiju kvotu tirdzniecības sistēmu (OV L 140, 5.6.2009., 63. lpp.).